

מסורת הש"ס

[א] [סוכה טו, טז]. תולין קלד: הרויט ט. [מוספתא פ"א ה"ן] א) ימות סא, [ג] [גיר ע"י רב יוסף], [ד] [גיר ע"י רבנן], [ה] [גיר ע"י רבנן], [ו] [גיר ע"י רבנן], [ז] [גיר ע"י רבנן], [ח] [גיר ע"י רבנן].

תורה אור השלם

1. והבנה הגדול מאחיו אשר יצק על ראשו שכן המשקה ופלא את ידו ללבש את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרח: ויקרא כ"א

הגהות הב"ח

[א] גב' ושכר הגפת לזמות לא שקיל שמיים עשרה: [ב] רש"י ד"ה לרבנן כו' ומלאו כו' כלות הלכות וכו' גדול: [ג] ד"ה וקורן לפיו כו' שבעת הימים בסדר היום בפי' אחרי מות היום: [ד]

הגהות הגר"א

[א] גב' [מ"ז זב תולין לו מאלל וכל מיני מאלל] חמ"ט: [ב] שם המליצה לרי טומאה. ג"כ הובן תולה כן ע"פ תולה כול מיני מאלל. ויש צ"ל פ"ב דזוים ממ"ז ז' ובפי' (ה"ט):

תוס' ישנים

רבא אמר בולח רבי בוי' וא"ת אפי' דמוק רבא כרבנן וסיקף רבי ומוק מליעתא כרבנן פליגתא דרי יהודה ורבין, ולוקחא כרבנן מתמעכ כרבא וטלה כרבנן. וי"ל דמליצה דלא כסחא היא. ורבא לא ריחא ליה לפלוגי רבנן ורבי כהא, אלא כקריחא לא דמחא ממש כפול עילתא כדאשכחן בני שמתא בנבא בתרא קמא, [ח] וזב אטלי ואלטרנטי, וצבדתי כוכביס וי, [ט] כמעשה [קטקיעא דר] שלם ענתן כל נכסין לר"ש. פרתא בת בייחוב. אלמנה עשרה היתה וקידשה יהושע קמא שנתמנה ואח"כ נתמנה להיות כהן [גדול], כדאמרין ציבנות [סא, ח] עד דלאוקמייה ליהושע בן גמלא, ואע"פ שנתנה בן כדאשכחן לקמן [גל, ח] שעתה שני גורלות של אשכנזי על זה ומוכריה אתו ושבתי, אלא דמאמרין כפי' לא יספור [בנבא בתרא כה, ח] מתקמא יהושע בן גמלא ואלקין, מ"ת היו צעלי מורה וסבין מנת ורואין לימות ויתר. פר ע"י חטא אתי. וא"ת איכא פה מוסף דעל חטא לא אתי. י"ל דבמתנתא קמי פריס, ופר תמא לא ככלל. לא מאכיל ולא שותה. ואע"פ שכהן של בית אל אסור לשמותו, [ו] [הוא איריין] אחר עבודה כשהולך לישן, ולא כפי' ריב"א שפירש דמשה בשאר מקוין נלאו אין חלמה. דהא שאר מקוין נמי אסורי, כגון דבש וחלב ודבילה קעילת. אין מאכילין אותו אב"י. וזב דקטין תנבי, תימא אמאי לא חשיב ככהן גדול. י"ל דלא חתמירו בו כל קר. וא"ת אמאי לא האכליהו לזב, והלא לא טעמא לא. וי"ל דמלך מקום מיהא סמרא אטילו בלואם כרבנן כמסתמא וצ"ס [פ"ג מ"ב] וצ"ה ב"ב צוים כו' [גל, ח].

שבעת ימים פרק ראשון יומא

יח.

עין משפט
נר מצוה

פ"ד א ב מ"י פ"א הלכה עבודת יו"ט הלכה ה: פ"ה ג טס הלכה ו: פ"ו ד ג"ג פ"ה מלכות כלי המקדש הלכה ז: פ"ז ה מ"י פ"א מלכות עבודת יו"ט הלכה ו: פ"ח ו מ"י פ"ג מלכות מחזורי ספרי הלכה ז:

מוסף רש"י

הגפת דלתות. טגילת דלתות [ד"ד טו].

רבינו הגנאל

וארבע או חמש דקמיה הכי קאמר, אי לרבנן חמש, אי לר' יהודה ארבע, אי לרבנן דאמרו שכר הגפת ולתות ליכא, י"ב הלכות כולן בעי למיפלג, פוחין מן החצי אחת נשארו י"א חלות. נגמי הוא לו לטול חצי תלה, מעשר בעי למיפלג. הלכך נוטל חמש מן העשר. אי לר' יהודה דהני בסוף מסכת סוכה הנכנס נוטל ד' והיוצא נוטל חמש. ואוקימנא הני דהני יחידו שר הגפת דלתות, פ"י כיון שמשמרה הראשונה פתחה בשחרית בשבת ויצאה אחר חצי היום ומשמרה הנכנסת [מגיפת] השערים שפתחה אותם היוצאות, נוטלת בשכרה ב' חלות, נשארו עשרה חלות פחות אחת מן החצי נשארו ט'. אין דין ארץ לטול [פרס] [פרוסה] [חלק בת] [וחלק מהשמות] זה נוטל ד' ואילו כולן נוטלין [ד] [נשקן]. רבא אמר כולה ד' היא. ור' סבר הלכה כר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע כו'. אי הכי אמאי ארבע הא ד' הוא דאמר פלגא שקיל חמש בעי למשקל. ושנינו דראיכא משמר [המתעכב] ושקיל משמר הכנס שתיים בשכר הגפת דלתות והמתעכב עוד נוטל שתיים אחרות, כדתנן בסוף סוכה והמתעכב נוטל שתיים. נשארו ט' שקיל חצי ארבע משמורה. ואם אין שם משמר המתעכב נוטל משמר הכנס שתיים שר הגפת דלתות נשארו עשר חלות [ביטל] [נוטל] חצי חמש. אי הכי כי רבי סבר פעמים נוטל חמש ופעמים נוטל ארבע אמאי פני לעולם חמש ועלמה בקישיא. מוסרין לו זקנים מוקי ב"ד כו'. במקדש ראשון לא היו מעמידין כהן גדול אלא מי שהוא גדול מכולן בכח בוני בעושר ובחכמה וכו'. ובמקדש שני היה משול

ומאי ארבע או חמש לרבנן דאמרי (ב) נכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש ושכר הגפת דלתות לא (ג) משתים עשרה בעי מיפלג בציר חדא מפלגא חמש שקיל לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שתיים בשכר הגפת דלתות ויוצא נוטל חמש מעשר בעי מיפלג בציר חדא מפלגא ושקיל ארבע רבא אמר כולה רבי היא וסבר לה ר' יהודה ואלא מאי ארבע

ומאי ארבע או חמש לרבנן דאמרי (ב) נכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש ושכר הגפת דלתות לא (ג) משתים עשרה בעי מיפלג בציר חדא מפלגא חמש שקיל לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שתיים בשכר הגפת דלתות ויוצא נוטל חמש מעשר בעי מיפלג בציר חדא מפלגא ושקיל ארבע רבא אמר כולה רבי היא וסבר לה ר' יהודה ואלא מאי ארבע

הא חמש בעי למשקל לא קשיא הא דאיכא משמר המתעכב הא דליכא משמר המתעכב אי איכא משמר המתעכב משמנה בעי למפלג ושקיל ארבע אי לויכא משמר המתעכב מעשר בעי למפלג ושקיל חמש אי הכי מאי רבי אמר לעולם חמש קשיא: **מרתני** מסרו לו זקנים מוקני בית דין וקורין לפניו בסדר היום ואומרים לו אישי כהן גדול קרא אתה בכ"ך שמא שכחת או שמא לא למדת יערב יום כפורים שחרית מעמידין אותו בשער מזרח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיהא מכיר רגיל בעבודה: כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה ערב יו"ט עם חשיכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה מפני שהמאכל מביא את השינה: **גב'** בשלמא שמא שכח לחיי אלא שמא לא למד מי מוקמינן כי האי גוונא (ג) והתניא (ו) והכהן הגדול מאחיו ישיהא גדול מאחיו בכח בנוי בחכמה ובעושר אחרים אומרים מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו ת"ל והכהן הגדול מאחיו גדלהו משל אחיו אמר רב יוסף לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני (ד) דאמר (ז) אסי תרקבא דיני עיילא ליה מרתא בת בייתום לינאי מלכא (ח) על דאוקמיה ליהושע בן גמלא כבהני רברבי: ערב יום הכפורים שחרית וכו': תנא אף השעירים ותנא דין מאי טעמא לא תנא שעירים כיון דעל חטא קא אתו חלשא דעתיה אי הכי פר נמי על חטא הוא דאתי פר כיון דעליו ועל אחיו הכהנים הוא דאתי באחיו הכהנים אי איכא אינשי דאית ביה מילתא מידע ידע ליה ומהדר ליה בתשובה ככולהו ישראל לא ידע אמר רבינא היינו דאמרי אינשי אי בר אחתיך דיילא הוי חזי בשוקא קמיה לא תחליף: כל שבעת הימים לא היו מונעין וכו': תניא רבי יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו אמרו לו כל שכן שאתה מביאו לידי חימום תניא סומכוס אמר משום ר' מאיר אין מאכילין אותו לא אב"י ואמרי לה לא אבב"י ויש אומרים אף לא יין לבן לא אב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא יין ישן ואמרי לה לא אבב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא בשר שמן ולא יין ישן ויש אומרים אף לא יין לבן מפני שהיו לבן מביא את האדם לידי טומאה [א] תנו רבנן זב תולין לו במאכל וכל מיני מאכל אלעזר בן פנחס אומר משום רבי יהודה בן בתירא אין מאכילין אותו לא חגב"י ולא גב"ם ולא כל דברים המביאין לידי טומאה [ב] לא חגב"י לא חלב ולא גבינה ולא ביצה ולא יין ולא גב"ם מי גריסין של פול ובשר שמן ומריים ולא כל דברים המביאין לידי טומאה לאתווי מאי לאתווי הא דת"ר חמושה דברים מביאים את האדם לידי טומאה ואלו הן השום וההשחלים

ערב יום הכפורים שחרית סלתות וביצים כדי למסמסו אכילה שצמיעו לשלשנו שלא יצטרך לנקביו למחרת: **לידי חימום**. של קרי שהסלתות וביצים מרבים את הורע: **אב"י** ואבב"י סימנים הן ומפרש להו ואזיל: **זב תולין** לו במאכל. אם חלב מאלל הרבה מכל מין שהוא תולין לומר שמתמם רוב מאלל ראה וזונו זב לעומתא שבעה ולקרנן דכתיב (ויקרא טו) בשרו ולא מחמת אונסו אבל צעל קרי טעמא בלואם דלחין קרי וזב בלואם שיהוה זב דומה למי צלץ של שעורין ואינו קשור אלא כלובן צילה המזחרת ושכבת זרע קשור כלובן צילה שאינה מזחרת: אין מאכילין אותו. צימי צדיקתו: השלחין

ונכנס אפי' אם אין בו המדות הללו. לפיכך היו צריכין לבחורו, אם יודע או לאו. פירוש דיילא כהן מבינה בכנסו ועל הנכנסין והיוצאין והנשארו ונוגנין, ואם בא אדם להסתיר קרובו יודע בו ואינו יכול לגנוב דעתו. וכן א' מניין הממונים באכילת הפסח בסוף פר' כיצר צולין והאי דרגש בהו דיילא. כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל כו' תניא יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו. כו' ת"ר זב תולין לו במאכל וכל מיני מאכל. ואין מאכילין אותו כל דבר שמביא לידי חימום ומרגיל לרובות.

לימנות ויתר. פר ע"י חטא אתי. וא"ת איכא פה מוסף דעל חטא לא אתי. י"ל דבמתנתא קמי פריס, ופר תמא לא ככלל. לא מאכיל ולא שותה. ואע"פ שכהן של בית אל אסור לשמותו, [ו] [הוא איריין] אחר עבודה כשהולך לישן, ולא כפי' ריב"א שפירש דמשה בשאר מקוין נלאו אין חלמה. דהא שאר מקוין נמי אסורי, כגון דבש וחלב ודבילה קעילת. אין מאכילין אותו אב"י. וזב דקטין תנבי, תימא אמאי לא חשיב ככהן גדול. י"ל דלא חתמירו בו כל קר. וא"ת אמאי לא האכליהו לזב, והלא לא טעמא לא. וי"ל דמלך מקום מיהא סמרא אטילו בלואם כרבנן כמסתמא וצ"ס [פ"ג מ"ב] וצ"ה ב"ב צוים כו' [גל, ח].